

De regionala bredbandskoordinatorernas verksamhet 2021

En redovisning

Rapportnummer

PTS-ER-2022:17

Diarienummer

22-1685

ISSN

1650-9862

Författare

Åsa Boman

Post- och telestyrelsen

Box 6101

102 32 Stockholm

08-678 55 00

pts@pts.se

www.pts.se

-

Innehåll

Sammanfattning.....	4
1. Bakgrund och syfte	6
2. Om funktionen regional bredbandskoordinator	6
2.1 Koordinatorfunktionens organisatoriska placering och resurser	6
2.2 Koordinatorfunktionens uppdrag och prioriteringar	7
2.3 Regionalt tillväxtarbete och bredbandstrategier	8
3. Koordinatorfunktionens bidrag till att nå de nationella bredbandsmålen	9
3.1 Regional samverkan och samordning	9
3.1.1 Samverkan inom länet.....	9
3.1.2 Samverkan med bredbandsaktörer i länet.....	11
3.1.3 Samverkan och erfarenhetsutbyte utanför länet	12
3.1.4 Samverkan med PTS.....	13
3.2 Bredbandsfrämjande arbete.....	13
3.2.1 Information och kommunikationsinsatser	14
3.2.2 Insatser riktade till kommuner	15
3.2.3 Andra bredbandsfrämjande aktiviteter.....	16
3.2.4 Regional finansiering	17
3.3 Kartläggning av bredbandssituationen i länet.....	18
3.3.1 Kartläggning av fast bredbandsinfrastruktur.....	18
3.3.2 Kartläggning av mobil infrastruktur.....	19
3.3.3 Förutsättningar för kartläggningsarbetet.....	20
3.3.4 Övergripande beskrivning av bredbandssituationen i länen	21
3.4 Andra initiativ och nätverksträffar	22
Bilaga 1, Övergripande beskrivning av bredbandssituationen i länet	24

Sammanfattning

Den ökade digitaliseringen av samhället innebär att tillgång till bredbandsinfrastruktur får allt större betydelse. Med ett aktivt arbete och samordning på såväl nationell, regional som kommunal nivå är det möjligt att nå längre med bredbandsutbyggnaden. Därför beslutade regeringen att förlänga erbjudandet till regionerna om att hålla en funktion som regional bredbandskoordinator i alla län under perioden 2021–2025. I denna rapport redovisas det nationella sekretariatets uppföljning av de regionala bredbandskoordinatorernas verksamhet 2021.

De regionala bredbandskoordinatorerna bidrar till att nå regeringens nationella bredbandsmål. Detta genom samverkan och samordning inom och mellan län, såväl som genom att uppmärksamma möjligheter och lösa problem. I regionens roll med kvalitetssäkring av byggnadsförteckningen samt regionala prioriteringar i det nationella bredbandsstödet bidrar de till att stödet riktas till områden där stöd är berättigat och behövs som mest.

Koordinatorfunktionens resurser, bemanning och organisatoriska placering är i huvudsak oförändrade 2021 jämfört med året innan. Det stöd som koordinatorfunktionen ger till PTS i samband med kvalitetssäkring och regionala prioriteringar är det arbete som majoriteten av koordinatorerna lade mest tid på under året. Även samverkan inom och utanför länet, informationsspridning och kartläggning är områden som koordinatorfunktionen lägger en stor del av sin tid på.

Samverkan inom länen fungerar väl och i samtliga län finns samverkansgrupper för kommunernas bredbandssamordnare. Bredbandskoordinatorerna har även en god samverkan med länsstyrelsen och med såväl privata som offentliga marknadsaktörer. Exempel på samverkan i länen är gemensamma informationsinsatser, samordning av stöd, mobiltäckningsmätning och erfarenhetsutbyte.

Kartläggning av bredbandssituationen i länet är ett prioriterat område i koordinatorarbetet och ett viktigt underlag för planering, uppföljning och inriktning i det regionala bredbandsarbetet. I några län fungerar kartläggningen väl och regionen har både resurser för kartläggningar samt tillgång till relevant data. De flesta län nämner dock att det kan vara svårt att ta fram en kartläggning som motsvarar behovet. De utmaningar som nämns är GIS-resurser hos regionen samt tillgång till data från exempelvis Lantmäteriet, Länsstyrelsen, SCB och PTS.

De regionala bredbandskoordinatorerna har en viktig roll i genomförandet av regeringens bredbandsstrategi. Utöver arbetet på regional och kommunal nivå, deltar

koordinatorerna även i nationella samverkansgrupper och bidrar i Bredbandsforums arbete för strategins genomförande.

1. Bakgrund och syfte

I maj 2015 beslutade regeringen att avsätta medel för en funktion som regional bredbandskoordinator i alla län under perioden 2015–2020 (N2015/4465/ITP). I november 2020 togs ett beslut om att fortsätta erbjuda regionerna medel till denna funktion, ett erbjudande som nu gäller fram till och med 2025 (I2020/02966). Samtliga regioner har för år 2021 rekviderat medel och därmed tackat ja till erbjudandet om att hålla en funktion som regional bredbandskoordinator. Koordinatorfunktionen ska, med beaktande av de regionala förutsättningarna, verka för samordning och samverkan i bredbandsfrågor när det gäller såväl fast som mobil infrastruktur i syfte att bidra till att regeringens bredbandsmål uppnås. Staten har tillfört stödmedel till bredbandsutbyggnaden och i denna process har koordinatorfunktionen en viktig roll genom att prioritera byggnader där behovet av bredband är som störst. Post- och telestyrelsen (PTS) har samtidigt i uppdrag (I2020/02956) att lämna stöd åt de regionala bredbandskoordinatorerna (här kallat det nationella sekretariatet).

PTS ska årligen, senast den 26 mars, till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) redovisa hur de regionala bredbandskoordinatorernas verksamhet utformats och hur den verkat för att bidra till att nå regeringens bredbandsmål. Med detta syfte har de regionala bredbandskoordinatorerna svarat på en enkät. Sekretariatet har även inhämtat information från de regionala bredbandskoordinatorerna genom erfarenhetsutbyte, enskilda samtal och dialog på de gemensamma nätverksträffarna. I denna rapport redovisas resultaten av uppföljningen och status i de regionala bredbandskoordinatorernas verksamhet under 2021.

En annan offentlig aktör som verkar i det inomregionala bredbandsfrämjandet är länsstyrelsen. Länsstyrelserna och bredbandskoordinatorerna samverkar i olika sammanhang och situationer. Länsstyrelsernas bredbandsfrämjande följs också upp årligen, genom uppdrag till PTS. För 2021 års uppföljning, se PTS rapport PTS-ER-2022:8 ”Länsstyrelsernas bredbandsfrämjande 2021”.

2. Om funktionen regional bredbandskoordinator

2.1 Koordinatorfunktionens organisatoriska placering och resurser

Enligt regeringsbeslutet år 2020 bedömer regeringen att det finns ett fortsatt behov av att placera tillgången till effektiva, säkra och robusta elektroniska kommunikationer i ett strategiskt regionalt utvecklingsperspektiv. Alla regioner har, sedan 2019, det

regionala utvecklingsansvaret och därmed är funktionen regional bredbandskoordinator placerad inom regionen i samtliga län.

Inom regionens organisation tillhör koordinatorfunktionen vanligen avdelningen för infrastruktur, samhällsplanering eller regional tillväxt/utveckling. I en region är funktionen placerad i regionstaben och enheten för digitalisering.

Resurser och bemanning i koordinatorfunktionen är i stort sett oförändrade för 2021 jämfört med året innan förutom att nya koordinators har rekryterats i Stockholms och Västernorrlands län.

I majoriteten av regionerna arbetar en person med uppdraget men i några¹ regioner delar flera personer på rollen. Koordinatorfunktionen har i sitt uppdrag även stöd från olika delar av förvaltningen, exempel på detta är funktioner inom GIS-kompetens, kommunikation och ekonomi.

2.2 Koordinatorfunktionens uppdrag och prioriteringar

I regeringsbeslutet om regionala bredbandskoordinatorer specificeras koordinatorfunktionens uppgifter i punktform. I sammanfattning handlar dessa om att koordinatorfunktionen i frågor kopplade till bredband, ska verka främjande, ingå i och utveckla regionala nätverk, hålla sig informerad och sprida information samt främja länsöverskridande samarbeten kring bredbandsutbyggnad. Regionen ska också samverka med PTS i processen att dela ut bredbandsstöd genom att sammanställa ett underlag för prioritering av stödberättigade byggnader.

Uppgiften om att samverka med PTS kring stödberättigade byggnader har tagit en stor del av koordinatorfunktionens arbetstid, speciellt under det första halvåret. Det krävs intensiva förberedelser för att sprida information och samverka inom länet, kvalitetssäkra byggnadsförteckningen samt samordna och genomföra de regionala prioriteringarna.

Koordinatorfunktionens uppgifter hänger dock väl ihop, så exempelvis när man samverkar med PTS inför kvalitetssäkring och prioritering av byggnader så görs detta genom uppgifterna att hålla sig informerad och sprida information samt genom samverkan med de nätverk som finns i och utanför länet.

Det finns stora skillnader mellan länen i hur man har arbetat med bredbandsfrågorna hittills, hur förutsättningarna ser ut och hur långt utbyggnaden har kommit. Varje region och varje bredbandskoordinator behöver därför, utifrån uppgifterna i regeringsbeslutet, besluta om egna prioriteringar. Majoriteten av regionerna har för 2021 haft utpekade fokusområden. Några vanligt förekommande områden är

---

¹ Halland, Västra Götaland och Östergötland

information om och arbete med det statliga bredbandsstödet samt kartläggning av både befintlig och planerad bredbandsinfrastruktur. Några regioner nämner samverkan kring ERUF-projekt (Europeiska regionala utvecklingsfonden) och att stödja kommunerna i olika bredbandsfrågor samt finansiering.

Bland övriga arbetsuppgifter nämns mobiltäckningsfrågor, att lämna synpunkter på EU:s statsstödsregelverk, att stötta fiberföreningar samt att delta i Bredbandsforums arbetsgrupper och sekretariatets koordinatörsträffar.

Gotlands fokus skiljer sig från andra regioner, då de sedan år 2017 i stort sett är klar med bredbandsutbyggnaden. Idag satsar Gotland på att ansluta fler fritidshus och på s.k. efteranslutningar dvs. utbyggnad till enstaka byggnader i områden där bredband redan är utbyggt men alla hushåll och företag inte anslutit sig ännu. Vidare arbetar regionen med att säkerställa att fibrering också leder till digitalisering, fritt WiFi för intresserade delar av näringslivet och kameranät för polisen samt samordna nya projekt för bredbandsutbyggnad för att successivt stärka regionens digitala redundans och robusthet.

2.3 Regionalt tillväxtarbete och bredbandstrategier

Den aktör som har det regionala utvecklingsansvaret i länet har stor inverkan på bredbandsutbyggnaden, vilket också betonas i regeringens bredbandsstrategi, *Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi*, från december 2016. I det regionala utvecklingsarbetet ingår det strategiska och operativa arbetet med hållbar regional tillväxt, där investeringar i och främjande av bredband kan ingå. I regeringens bredbandsstrategi framhålls också att de regionala bredbandskoordinatorerna har en viktig roll ”för att öka kunskapen och stimulera engagemanget hos kommunerna samt för att skapa ökad samverkan mellan olika aktörer och mellan olika nivåer”.

Regeringens bredbandsstrategi lyfter fram betydelsen av att i regionala strategier eller planer beskriva behovet av fast och trådlöst bredband för regional tillväxt. Snabbt bredband är i de flesta fall en förutsättning för att kunna bedriva och utveckla företagande, inom exempelvis lantbruk, besöksnäring och annan tjänste- och serviceverksamhet på landsbygden.

Alla regioner har, eller håller på att ta fram, någon form av styrdokument där bredbandsfrågan hanteras. Vilken typ av styrdokument som regionerna arbetar utefter kan se lite olika ut. De flesta regioner har en bredbandsstrategi, några har också eller istället en handlingsplan som ligger direkt under den regionala utvecklingsstrategin och några regioner² håller på att ta fram ett sådant styrdokument. I Stockholms län arbetar man till exempel efter en Landsbygds- och

---

² Region Uppsala, Sörmland och Värmland

skärgårdsstrategi där man inkluderar bredbands- och mobiltäckningsfrågorna. Strategier och handlingsplaner är oftast framtagna tillsammans med andra aktörer i länet såsom Länsstyrelsen, Kommunerna och i vissa fall även nätägare och andra relevanta organisationer.

3. Koordinatorfunktionen bidrag till att nå de nationella bredbandsmålen

Att främja bredbandsutbyggnad på regional nivå bidrar till att uppnå regeringens nationella bredbandsmål. Detta kan ske på många olika sätt och behöver göras utifrån de regionala och lokala förutsättningarna. Regionerna bidrar till måluppfyllnad genom att bland annat samverka och samordna aktörer verksamma inom bredbandsområdet både i och utanför länet, anordna informations- och kommunikationsinsatser samt genom att undanröja hinder på regional och lokal nivå. För att säkerställa att det nationella bredbandsstödet riktas till rätt områden bidrar också funktionen med kvalitetssäkring av byggnadsförteckningen samt regionala prioriteringar. I kommande avsnitt redovisas de aktiviteter och det arbete som koordinatorfunktionen bedriver och som anses bidra till att nå bredbandsmålen på både lokal, regional och nationell nivå.

3.1 Regional samverkan och samordning

En central del i bredbandskoordinatorernas uppdrag är att verka för övergripande samordning och samarbete i bredbandsfrågor. De ska också ingå i och vid behov utveckla regionala nätverk för kontinuerligt erfarenhetsutbyte, sprida goda exempel och information till relevanta aktörer i frågor kopplade till bredband.

Ett bevis på den samordning som de regionala bredbandskoordinatorerna hanterar, är att de i många län även blivit en kontaktpunkt för media. Flera av bredbandskoordinatorerna intervjuas återkommande i bredbandsfrågan av regional och lokal media.

3.1.1 Samverkan inom länet

Alla regioner har en eller flera etablerade och formaliserade regionala nätverk för bredbandsfrågor och i stort sett i alla regioner är koordinatorfunktionen sammankallande för något av nätverken. I de flesta regioner är koordinatorfunktionen sammankallande för det nätverk där de kommunala bredbandssamordnarna samt länsstyrelsehandläggarna bjuds in, i vissa regioner eller vid vissa tillfällen bjuds även andra aktörer in till dessa möten. I Västra Götalandsregionen bjuds istället representanter för kommunalförbunden in för att representera de 49 kommunerna.

I koordinators uppgift, att bistå PTS att sammanställa ett underlag för att myndigheten ska kunna besluta om prioriterande byggnader inom de utpekade stödområdena i regionen, är det även tydligt att detta ska ske i samverkan med bland annat länsstyrelsen och kommunerna. I alla regioner har en tät dialog förts med kommunerna, de har i många fall fått möjligheten att välja ut vilka byggnader de vill prioritera utifrån sina förutsättningar. Samverkan med Länsstyrelsen har skett på lite olika sätt men i nästan alla län har man samverkat kring kvalitetssäkringen för att säkerställa att byggnader/områden som har beviljats stöd inom Landsbygdsprogrammet inte ska ingå i byggnadsförteckningen. Regionerna har i stort sett i alla län haft avstämningar, dialog eller annan samverkan med Länsstyrelsen för att ge dem möjlighet att tycka till om de föreslagna regionala prioriteringar.

Samverkan mellan Regionen och Länsstyrelsen sker med olika intensitet och på olika sätt i regionerna men främst handlar det om dialog kring stöd till bredbandsprojekt i Landsbygdsprogrammet eller som ovan nämnt kring det nationella bredbandsstödet. I enstaka fall finns en samverkan av mer strategisk karaktär. Länsstyrelserna är oftast ordinarie deltagare, alternativt inbjudna till att delta, i den bredbandsamverkansgrupp som finns etablerad med kommunerna i länet. Vilken roll Länsstyrelsen ska komma att ha i det bredbandsfrämjande arbetet framåt är dock inte given, nu när stödet kring bredbandsprojekt i Landsbygdsprogrammet avslutas. Flera län beskriver att det finns oklarheter kring Länsstyrelsernas roll och intresse att delta i dessa samverkansgrupper framåt. Om Länsstyrelsens roll kan även läsas mer i rapporten "PTS-ER 2022:8".

Ofta blir den regionala bredbandskoordinatören en kontaktpunkt även för enskilda företagare och privatpersoner i länet. Bredbandskoordinatorerna får bland annat frågor om tillgång till fiber och vilka alternativ som finns när det gäller snabbt bredband, men de kan även besvara frågor från privatpersoner som oroliga inför 5G-utbyggnaden.

Andra samverkansgrupper man kan finna i länen, där koordinatorfunktionen antingen är sammankallande eller deltagare, är exempelvis:

- GIS samverkan mellan länets kommuner³ eller mellan enheter inom Regional utveckling⁴
- landsbygdsnätverk⁵ med kommunernas landsbygdsutvecklare och representant för "Lokalt Ledd Utveckling Halland"⁶

---

³ Blekinge

⁴ Västernorrland

⁵ Halland

⁶ [Projektstöd för landsbygdsutveckling - Lokalt ledd utveckling Halland \(luh.se\)](https://www.luh.se)

- nätverk för samplanering med Länsstyrelsen, Kommunerna och Trafikverket⁷.
- nätverk för kommunal e-hälsa och välfärdsteknik⁸ där socialtjänsten bjuds in
- nätverk för fiberföreningar⁹.

I Västra Götaland finns föreningen Great¹⁰, vars syfte är att främja bredbandsutbyggnad och en positiv digitalisering för näringslivet i Västsverige. Koordinatorfunktionen sitter styrelsen i föreningen som har bjudit in till regionala samrådsmöten och seminarier under året.

3.1.2 Samverkan med bredbandsaktörer i länet

Samtliga bredbandskoordinatorer har en aktiv dialog med relevanta bredbandsaktörer i länet, både privata och offentliga, lokala och nationella aktörer. Koordinatorerna har tillsammans med aktörerna en kontinuerlig dialog kring utbyggnadsplaner, pågående utbyggnad, svåra områden samt möjliga samarbeten i länet. Ofta kan bredbandskoordinatorerna hjälpa till att hitta lösningar i områden där utbyggnaden stannat av eller inte påbörjats. Ett exempel på detta är när kostnaden för projektet blivit så hög, på grund av att för få hushåll har tackat ja till erbjudandet, att aktören väljer att dra sig ur. Med bredbandskoordinatorernas erfarenhet och kreativitet kan denna låsning ibland lösas sig, då man tillsammans hittar vägar framåt. Även samverkan kring det nationella stödet har skett i alla regioner, koordinatorfunktionen för ofta dialog med aktörerna kring prioriterade områden och har uppmuntrat aktörerna att söka stöd för relevanta områden.

I flera regioner finns organiserade samverkansgrupper mellan bredbandsaktörer i länet. I Västerbotten finns ”AC-Net regionalt nätverk” där Bredbandssamordnare, stadsnätsrepresentanter och AC-Net deltar. I Jönköpings län håller koordinatorfunktionen ihop samverkansgruppen ”Fibernätägare i Region Jönköpings Län” med ett 40-tal nätägare. Genom ”Stadsnätsforum i Norrbotten” samlas IT Norrbotten, Länsstyrelsen, kommunala Stadsnät m.fl. och i Skåne finns samverkansgruppen ”Stadsnät i Skåne”.

”DigiMitt” är en förening som nyligen startades av stadsnät och kommuner i Västernorrland. Syftet är att sprida kunskap och kännedom om den offentligt byggda bredbandsinfrastrukturen och nyttja den på ett bättre sätt. Föreningen vill också hitta samverkan mellan aktörer och synergier för utveckling och tjänster.

---

⁷ Kronoberg

⁸ Örebro

⁹ Gotland

¹⁰ www.great-it.se

Har man inte formaliserade samverkansgrupper bjuder koordinatorfunktionen gärna in aktörer till sina redan etablerade nätverk. Exempel från några regioner som kan nämnas är Gävleborg, där koordinatorfunktionen bjuder in samtliga mobiloperatörer till länets samverkansgrupp för att få del av deras utbyggnadsplaner och också samtala om hur regionen, länsstyrelsen och kommunerna kan bidra för att underlätta aktörernas utbyggnad i länet. Dessa möten kommer att fortsätta under kommande år. I Östergötland drivs ett arbete inom ramen för Fiber Östergötland för att samverkan mellan kommunala nätägare ska öka för att främja effektiva robusta och säkra elektroniska kommunikationer.

3.1.3 Samverkan och erfarenhetsutbyte utanför länet

Allt fler av bredbandskoordinatorerna samverkar och utbyter erfarenheter utöver det erfarenhetsutbyte som sker vid sekretariatets regelbundna koordinatorsträffar. Vanligen sker en sådan utökad samverkan med närliggande län eller län med liknande förutsättningar, några samarbeten är mer formaliserade än andra. Exempel på samverkansområden är kartläggning och marknadsanalys, finansieringslösningar, stöd- och robusthetsåtgärder samt lösningar för utbyggnad i glesbygd.

I Regionsamverkan Sydsverige (RSS) sker samverkan inom Sveriges sex sydligaste regioner¹¹ på högsta politiska nivå, det finns tydliga och väl uppbyggda strukturer vilket innefattar både politisk och tjänstemannanivå med tillhörande mål, uppdrag och handlingsplan. Bredbandskoordinatorerna utgör en arbetsgrupp inom området bredband som är ett av samarbetsorganets högst prioriterade områden¹².

Norrlandslänen¹³ samverkar i frågor om gemensamma behov, Telias täckningskrav i 700MHz-bandet, övriga mobilnät- och mobilmålsfrågor samt den kommande CEF2 utlysningen. Norra Mellansverige¹⁴ samverkar kring ERUF-finansierade projekt men även i andra frågor.

Regionerna i Mellansverige¹⁵ ingår i en samverkan kring bredbandsstrategiska frågor utifrån ett regionalt perspektiv. Denna samverkan kompletterar den nationella och lokala samverkan som sker inom ramen för regionernas ordinarie arbete med bredbandsinfrastruktur. Inom ramen för samarbetet har regionerna tillsammans bland annat genomfört en rad gemensamma studier, kunskapshöjande aktiviteter, debattinlägg samt gemensamt besvarat remisser inom bredbandsområdet.

---

¹¹ Blekinge, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Skåne

¹² <https://regionsamverkan.se/2019/06/>

¹³ Västerbotten, Västernorrland, Jämtland, Norrbotten

¹⁴ Dalarna, Gävleborg och Värmland

¹⁵ Värmland, Örebro, Västmanland, Uppsala, Stockholm, Södermanland och Östergötland

De regionala bredbandskoordinatorerna deltar även i flera nationella samverkans forum såsom:

- SKR:s forum för bredbandssamordnare i regioner och kommuner (Blekinge, Gävleborg, Halland, Skåne, Värmland, Västerbotten)
- Bredbandsforum
  - Arbetsgruppen *Infrastruktur för mobilt bredband 2023* (Värmland)
  - Framtagande av en *samverkansprocess för mobil utbyggnad* (Värmland).
  - Som en del i framtagandet av ovan *samverkansprocess för mobil utbyggnad* har den regionala bredbandskoordinatören i Värmlands län genomfört ett pilotprojekt för samverkan mellan mobiloperatörer, region och kommuner.
  - Arbetsgruppen *Avtal som verktyg för samverkan* (Sörmland och Västmanland)

3.1.4 Samverkan med PTS

Enligt erbjudandet till regionerna ska den regionala bredbandskoordinatören samverka med PTS i bredbandsrelaterade frågor och bistå PTS med underlag för prioriterade byggnader. Ett tätt samarbete har under året skett med PTS dels inför kvalitetssäkring av byggnadsförteckningen över stödberättigade byggnader framtagen av PTS, dels inför de regionala prioriteringarna. Återkommande avstämningar har ägt rum via sekretariatets träffar och uppföljning, dialog om förbättringspotential och samverkan har skett löpande under året. Alla regioner fick ta del av stödet även om nivå på stödmedel och antal byggnader varierat stort regionerna emellan.

PTS håller även ett CEF-kansli (Connecting Europe Facility eller översatt till Fonden för ett sammanlänkat Europa) som hanterar stöd inom CEF2-digital¹⁶. Även här har en god samverkan skett mellan CEF-kansliet och koordinatorfunktionen som fått möjlighet att ta del av information och dialog kring stödet. Flera regioner är också, tillsammans med marknadsaktörer samt andra regioner, delaktiga i processen med att söka stöd inom CEF-2 digital.

3.2 Bredbandsfrämjande arbete

De regionala bredbandskoordinatorerna har i sitt uppdrag att verka främjande för att öka tillgången till effektiva, säkra och robusta elektroniska kommunikationer (bredband) i länet. De ska också hålla sig informerade samt sprida information inom länet om initiativ som är relevanta för uppdraget.

---

¹⁶ [Fonden för ett sammanlänkat Europa \(CEF2 Digital\) | PTS](#)

I tidigare avsnitt kan man läsa mer om vilka samverkansytor och samverkansgrupper som koordinatorfunktionen arbetar tillsammans med inom och utanför länet. Målgrupperna för de bredbandsfrämjande aktiviteterna sker i många fall i dessa, redan etablerade, grupperingar men även med andra grupper i fokus.

3.2.1 Information och kommunikationsinsatser

Att sprida information, hålla utbildningar och anordna kommunikationsinsatser är en stor del av koordinatorfunktionens roll. Genom dessa insatser bidrar de regionala bredbandskoordinatorerna till kunskap om vikten av utbyggnad av snabbt bredband i länet. Genom att höja kunskapen hos politiker, tjänstemän och andra relevanta aktörer kan man även lösa problem och skapa möjligheter till att snabbare nå de nationella bredbandsmålen.

Alla regioner har under året arbetat med informations- och kommunikationsinsatser. Framförallt har alla regioner arrangerat informationsträffar gällande PTS bredbandsstöd. Målgrupperna för dessa möten har sett lite olika ut i länen, men mötena har oftast varit riktade till bredbandsaktörer, bredbandstjänstemän och landsbygdsutvecklare hos kommunerna, länsstyrelsen samt regionpolitiker. Koordinatorfunktionen beskriver även att de ofta håller utbildningsinsatser och informationsdragningar om bredbandsläget i länet för regionpolitikerna. Fokus kan också vara på områden såsom mobil teknik, robusthets-, redundans-, tillförlitlighets- och säkerhetsfrågor.

Nedan följer några andra exempel på hur regionerna arbetat med information och kommunikation.

Region Blekinge har tagit fram och distribuerat en folder med information om bredband och digital omställning till de som är digital utanför.

I Västmanland har koordinatören delgett information om en genomförd studie av digitalisering/digital infrastruktur inom kommunala vård och omsorgsförvaltningarna i länet för digitaliseringsstrategerna.

Regionerna i Mellansverige har genomfört två kunskapsseminarier om mobiltäckning och framtiden med 5G, det ena med målgruppen fysiska planerare och det andra till kommunala bredbandssamordnare.

I Östergötland har man till Trafik och samhällsplaneringsnämnden tagit fram ett kunskapsunderlag kring elektronisk kommunikation i samhällsplanering.

Bredbandskoordinatorn i Halland har tillsammans med digitaliseringskoordinatorn vid två tillfällen genomfört en informationsinsats gällande Cybersäkerhet ihop med

Teknikföretagen och SÄPO. Dessa riktades främst till små och medelstora företag i länet.

3.2.2 Insatser riktade till kommuner

Kommuner har en viktig roll för bredbandsutbyggnaden med ansvar för bland annat samhällsplanering, näringslivs- och landsbygdsutveckling, som markägare och köpare av tjänster samt i vissa fall nätägare och finansier. En viktig del i de regionala bredbandskoordinatorernas arbete är att stödja och främja kommunernas arbete med bredbandsfrågor.

Som tidigare nämnts så finns det i alla regioner etablerade nätverk där bredbandskoordinatören träffar kommunernas bredbandssamordnare eller tjänstemän med ansvar för bredbandsfrågor. På dessa träffar delar man bland annat erfarenheter med varandra, sprider information och håller utbildningar relevanta för nätverken. Exempel på hur koordinatorfunktionen stöttat kommunerna för att bidra till att uppnå regeringens bredbandsmål följer nedan.

Dalarna har utbildat samtliga aktörer i sin region i hantering av geografisk information (QGIS) och i Västernorrland har koordinatören hållit utbildning för länets närings- och tillväxtchefer kring bredband.

Majoriteten av regionerna nämner också att de stöttat och/eller bistått kommunerna med kartläggning och analyser, inte minst i arbetet med det nationella bredbandsstödet.

Flera regioner¹⁷ nämner att koordinatorfunktionen fått granska och ge synpunkter på kommunernas översiktsplaner.

I Värmland har koordinatorfunktionen genomfört ett pilotprojekt för samverkan mellan mobiloperatörer, region och kommuner.

Några¹⁸ län har under året stöttat kommuner i mobiltäckningsmätningar och i Västra Götaland har den regionala samrådsgruppen tagit initiativ till att starta ett projekt för att kartlägga bristande mobiltäckning i Dalsland. En av samrådsgruppens medlemmar driver projektet och den regionala bredbandskoordinatören deltar i styrgruppen.

I Sörmland har den regionala bredbandskoordinatören stöttat en kommun i framtagandet av en kommunal bredbandsstrategi och i Västerbotten har koordinatorfunktionen stöttat alla 15 kommuner i framtagande av kommunala bredbandsstrategier. Även i Gävleborg har man satt igång en arbetsgrupp med

---

¹⁷ Blekinge, Södermanland, Värmland, Östergötland

¹⁸ Norrbotten och Västerbotten

deltagare från samtliga kommuner för att arbeta med att ta fram kommunala bredbandsstrategier.

Majoriteten av kommunerna har idag en bredbandsstrategi och/eller en handlingsplan som de arbetar utifrån men koordinatorfunktionerna betonar att det viktiga är att det i kommunerna finns ett engagemang för samordning och koordinering av frågor kring bredband. Enligt en uppskattning gjord i uppföljningsenkäten anser koordinatorfunktionen att drygt 80 procent av kommunerna bedriver aktivt arbete för bredbandsutbyggnad. Knappt 10 procent är medvetna om behovet av bredband och kommunens roll, men aktivt arbete saknas. Endast ett fåtal kommuner saknar medvetenhet om kommunens roll för bredbandsutbyggnad och behovet av bredband för kommunal verksamhet.

I Bredbandslyftet¹⁹, som genomförts inom ramen för Bredbandsforum, har koordinatorerna haft en viktig roll. Bredbandslyftet har varit en möjlighet för kommunerna att öka sin kompetens i bredbandsfrågor samt skapa och förankra en gemensam bild av behoven inom kommunen. För bredbandskoordinatorerna och regionen har det varit bra verktyg för att stärka kontakten med kommuner och kommunledningar. För att Bredbandsforum ska ha haft möjlighet att genomföra ett Bredbandslyft i en kommun har stor delaktighet från den regionala bredbandskoordinatorn krävts. Koordinator har deltagit i både urvalsprocessen och genomförandet och har också varit den funktion som efter ett bredbandslyft följt upp och fortsatt dialogen med den aktuella kommunen. Under 2021 har koordinatorn i fyra regioner²⁰ genomfört bredbandslyftet i sex kommuner. Programmet avslutades under 2021 och kommer att ersättas av ett bredbandslyft riktat mot regionerna under åren 2022–2025. Bredbandskoordinatorns medverkan och delaktighet kommer att vara nödvändig även i det regionala bredbandslyftet. Fokus flyttas nu till att, utifrån den aktuella regionens unika förutsättning, diskutera regionens roll i bredbandsfrågan och lägga grunden för det fortsatta engagemanget i bredbandsfrågan. Deltagare i det regionala bredbandslyftet är främst regionpolitiker och regionledning och i vissa fall även kommunpolitiker.

3.2.3 Andra bredbandsfrämjande aktiviteter

I uppföljningen av de regionala bredbandskoordinatorernas verksamhet finns många exempel på hur man kan främja bredbandsutbyggnaden för att bidra till regeringens bredbandsmål, nedan beskrivs några av dessa exempel.

---

¹⁹ <https://bredbandsforum.se/bredbandslyftet/>

²⁰ Västernorrland – Örnsköldsvik, Härnösand och Timrå, Västmanland – Sala, Södermanland – Eskilstuna, Östergötland – Motala

I Dalarna har koordinatorfunktionen anordnat ett seminarium avseende inplaceringsfrågor för länets lokala nätägare och företaget Norrsken.

Bredbandskoordinatören i Västernorrlands län har hållit en presentation för Tillväxtverkets handläggare kring hur Västernorrland arbetar med bredbandsutbyggnad i länet och vilka behov de har av medel för ortsammanbindande nät.

I Jönköpings län har man under året färdigställt ett pågående projekt ”Jönköpings län helt uppkopplat 2025” där det tagits fram modeller och verktyg för att beräkna alternativkostnaden för att inte bygga ut bredband enligt de nationella målen. I detta arbete har regionen även involverat kommunerna i länet, projektet har också presenterats på ett av sekretariatets nätverksträffar med bredbandskoordinatorerna.

Region Sörmland har tagit initiativ till två särskilda studier som på olika sätt beskriver nyttan med digital infrastruktur – ”Utvecklingen av bostadsmarknaden i Södermanland efter Covid-19 pandemin i digitaliseringens spår” och ”Distansarbetets omfattning och konsekvenser”.

I Norrbotten och Västerbotten arbetar man gemensamt i projektet #Fulltäckning²¹ för att öka den mobila täckningen på landsbygden.

I Västra Götaland har regionen erbjudit workshopar riktat till både fiberföreningar och stadsnäten i regionen för att stötta dem med att upprätta förvaltningsplaner. En sådan workshop hölls i december 2021 och fortsatt intresse finns från ytterligare någon eller några kommuner. Dessa workshopar kommer att erbjudas även under 2022.

Regionerna i Mellansverige har under året tagit fram en studie om Samhällsmaster med hjälp av en extern konsult. Denna studie har presenterats på en av sekretariatets nätverksträffar med alla regionala bredbandskoordinatorer samt även i Uppsalas kommunala bredbandsnätverk.

3.2.4 Regional finansiering

Ett sätt att främja bredbandsutbyggnaden och bidra till att de nationella bredbandsmålen uppnås är att tillskjuta regionala medel till bredbandsutbyggnad på regional nivå. I de fall regionen tagit initiativ till en regional lösning för bredbandsutbyggnaden fokuseras koordinatorverksamheten till stor del på dessa projekt.

---

²¹ www.fulltackning.se

I flera län²² har regionen tillfört medel för att stödja bredbandsutbyggnaden i länet i någon form. Västra Götalandsregionen har ett eget bredbandsstöd där kommunerna kan söka pengar för att låta bygga ut stamledningar till lokal accessnätsutbyggnad på landsbygden. Stödet kan även användas till att uppföra samhällsmaster i områden med dålig mobiltäckning och till att etablera kompletterande och robusthetshöjande nätutbyggnad. Flera sådana projekt har finansierats under året. Region Halland har upphandlat en bredbandsaktör för utbyggnaden i länet och i Kalmar genomför regionen under 2021–2023 en utlysning om regional finansiering av bredbandsutbyggnad. Även i Skåne har regionen under året tagit beslut om en regional stödfinansiering.

I Jämtlands län har regionen avsatt medel till medfinansiering till nya bredbandsprojekt inom ERUF och i Norrbotten har Regionala Utvecklingsmedel avsatts för mobiltäckningsutbyggnad i fjällvärlden. I Västmanlands län har regionen avsatt årliga medel främst avsedda för att arbeta med bredbandsfrågan.

Flera regioner²³ planerar, utreder eller för diskussioner kring möjligheten att avsätta regionala medel.

3.3 Kartläggning av bredbandssituationen i länet

Kartläggning av den nuvarande bredbandssituationen i länet är en viktig utgångspunkt för det regionala bredbandsarbetet. Kunskap om den nuvarande bredbandssituationen är en nödvändig förutsättning för att hitta lösningar för de fastigheter som saknar snabbt bredband idag. Med information om befintliga nätägare i området, nätens sträckning och nodernas placering i förhållande till de fastigheter som saknar bredband är det möjligt att identifiera de mest kostnadseffektiva lösningarna för återstående fastigheter.

Koordinatorfunktionen ser kartläggning som en viktig del av uppdraget och nämner ofta att uppdaterade och korrekta kartläggningar ger stora möjligheter till bättre planering och samordning av bredbandsutbyggnad på regional nivå.

En utveckling som syns i årets uppföljning är att alla regioner nu har tillgång till någon typ av till kartläggning av fast befintlig infrastruktur.

3.3.1 Kartläggning av fast bredbandsinfrastruktur

Alla regioner hade under 2021 någon typ av kartläggning av den fasta infrastrukturen i länet. Däremot skiljer sig detaljnivån mellan regionerna en hel del och är ofta beroende av om bredbandskoordinator själv har kompetens inom GIS eller om man

---

²² Halland, Jämtland, Kalmar, Norrbotten, Skåne, Västmanland och Västra Götaland

²³ Södermanland, Värmland, Västernorrland och Östergötland

inom regionen har egna GIS resurser. Det som kan nämnas är att de större regionerna eller de som också har funnits som region en längre period oftast har både kunskap och resurser för att göra de kartläggningar som är relevanta för uppdraget.

Några exempel på kartläggningar/analyser som görs i regionerna är:

- tillgång till befintlig bredbandsinfrastruktur
- planerad utbyggnad av fast infrastruktur
- kartläggningar om var det saknas infrastruktur
- kartläggning av vilka områden eller byggnader olika stöd är beviljade i
- kartlägga områden i behov av utbyggnad och/eller stöd

I och med PTS bredbandsstöd bjuds alla regioner in att kvalitetssäkra den byggnadsförteckning, för byggnader som är berättigade till stöd, som myndigheten tar fram. I och med detta erbjudande har koordinatorfunktionen möjlighet att granska uppgifterna i byggnadsförteckningen för att antingen lägga till byggnader som borde vara stödberättigade eller ta bort byggnader som exempelvis redan har eller har närhet till fast infrastruktur eller kommer att få inom kort. Regionen har en mycket god lokalkännedom och kan via kvalitetssäkringen bidra till en korrekt byggnadsförteckning om de får rätt förutsättningar. För att kunna genomföra denna kvalitetssäkring behöver bredbandskoordinatorerna få tillgång till samma information som PTS har när de skapar byggnadsförteckningen. Ett antal regioner uppfattar att man saknat optimala möjligheter att göra en korrekt bedömning om vilka byggnader som borde vara berättigade till stöd. Idag har regionerna inte tillgång till all den data de har behov av och flera framför en stark önskan om att PTS arbetar för att regionerna ska kunna ta del av samma data som myndigheten har tillgång till.

3.3.2 Kartläggning av mobil infrastruktur

Förutsättningarna för att ha en uppdaterad kartläggning över det mobila nätet ser olika ut i länen. I några län kompletterar regionen PTS mobiltäckningskartläggning med egna mobiltäckningsmätningar, operatörernas egna täckningskartor samt lokalkännedom. Några län gör också analyser genom att exempelvis använda data från Internetstiftelsen gällande nedladdnings- och uppladdningshastighet samt fördröjning.

Flera län kommenterar att de planerar att göra en mobiltäckningskartläggning eller önskar en bättre kartläggning av den mobila infrastrukturen. Dessa tillägger att det är en utmaning att få tillgång till data från mobiloperatörerna samt resurser för att göra en mobiltäckningsmätning.

Några goda exempel som kan nämnas är Norrbottens län där man gör kontinuerliga mobiltäckningsmätningar samt i Västra Götaland där de gör sin kartläggning genom att utgå från operatörernas täckningskartor och kompletterar kartläggningen med uppgifter från kommunerna och andra som har bra lokalkännedom.

3.3.3 Förutsättningar för kartlägningsarbetet

I denna men även tidigare uppföljningar pekar koordinatorkfunktionerna på utmaningar i arbetet med att kartlägga den nuvarande bredbandssituationen. De utmaningar som betonats är främst brist på kompetens, resurser och verktyg för att använda kartsystem (GIS) i kartlägningsarbetet, höga kostnader för dataunderlag, osäkerhet kring sekretess samt inaktuella och i vissa fall felaktiga uppgifter om bredbandstillgången på lokal nivå.

I stort sett alla regioner vittnar om att GIS resurserna i regionerna är för få och man kan inte få den hjälp man skulle behöva. Några regioner tar extern hjälp när det krävs, men den kontinuerliga kartläggningen blir ändå lidande. En annan faktor är tillgång till data där man nämner utmaningar med att få tillgång till bland annat fastighets- och/eller byggnadsregistret samt data från SCB. I hälften av regionerna är man med i geodatasamverkan, eller har tillgång till detta via exempelvis länsstyrelsen. I några län nämns det att man har varit med i denna samverkan under 2021, men att regionen sannolikt ej kommer att fortsätta att vara med på grund av de höga kostnaderna som det innebär.

I länsstyrelsens regleringsbrev finns en skrivning om att Länsstyrelsen ska *bistå de regionala bredbandskoordinatorerna med den data och de verktyg som länsstyrelserna förfogar över*. I uppföljningsenkäten till bredbandskoordinatorerna har PTS ställt frågan om man bitt länsstyrelserna om hjälp med data eller verktyg som skulle kunna vara till hjälp för regionens arbete med kartläggning. Sex län har via länsstyrelsen fått tillgång till data såsom exempelvis byggnadsregistret. Några regioner har frågat länsstyrelsen om hjälp med att få tillgång till data och/eller exempelvis GIS kompetens, men har inte fått den hjälp de efterfrågat. Några regioner svarar att de inte vet vilken data som länsstyrelserna kan ge tillgång till. Majoriteten av länen nämnder dock att de får ta del av data kring vilka projekt som beviljats bredbandsstöd i Landsbygdsprogrammet. Genom regeringsuppdrag följer PTS upp länsstyrelsernas bredbandsfrämjande. Inom ramen för denna uppföljning ger länsstyrelserna uttryck för att det vore önskvärt med ett tydligare uppdrag gällande vad länsstyrelsernas bredbandsfrämjande uppdrag innebär. Länsstyrelserna arbetar sinsemellan olika och har olika tolkning av sitt uppdrag. Den hjälp en region får av sin länsstyrelse är inte densamma som en annan region får och vissa län bistår länsstyrelsen inte alls.

För att analysera och bearbeta kartläggningsdata är användning av kartverktyg såsom GIS ett viktigt hjälpmedel. Med denna bakgrund har samtliga koordinatorfunktioner de fem senaste åren erbjudits ett anpassat dataunderlag från PTS bredbandskartläggning som inte förutsätter att organisationen har tillgång till fastighetsdata för hantering i kartverktyg. Det nationella sekretariatet erbjöd en utbildning i det kostnadsfria kartverktyget QGIS våren 2017. Då det tillkommit nya personer till koordinatorfunktionen sedan 2017 erbjöds denna utbildning igen under 2021, målgruppen var nya användare men även som en repetition för de som var med redan 2017.

3.3.4 Övergripande beskrivning av bredbandssituationen i länen

Genom sitt arbete med kartläggning, samverkan och stöd till kommuner har de regionala bredbandskoordinatorerna en god uppfattning av bredbandssituationen i respektive län. I koordinatorernas svar i enkäten beskriver de den övergripande situationen i länet, dessa svar är bifogade i sin helhet i *bilaga 1, övergripande beskrivning av situationen i länet*.

Både marknadsaktörer och flera län nämner att den marknadsmässiga bredbandsutbyggnaden nu håller på att avta och att mycket av det som byggs är tack vare stöd såsom bredbandsstödet inom Landsbygdsprogrammet (vilket är i slutfasen), ERUF och PTS bredbandsstöd.

Den pågående utbyggnadstakten är i majoriteten av länen låg eller relativt låg men det är stora inomregionala skillnader om man tittar på utbyggnad per kommun samt tätort kontra landsbygd. Flera län ser nu en ny aktör etablera sig – Open Infra som sökt och fått beviljat medel till bredbandsutbyggnad i län där de tidigare inte varit aktiva.

I samband med möten och andra aktiviteter diskuteras inom koordinatorgruppen utmaningar med bredbandsutbyggnaden. Bland annat har följande utmaningar lyfts under året.

- För den fortsatta utbyggnaden är frågan om finansiering den största utmaningen, för att nå de områden och hushåll som återstår.
- En annan viktig fråga i det fortsatta regionala bredbandsarbetet är efteranslutningar i redan byggda områden, där nätägarnas engagemang varierar vad gäller att erbjuda och genomföra förtätningsskampanjer och efteranslutningar.
- Ökad mobiltäckning för att nå regeringens mobilmål 2023, men även områden utanför bredbandsmålet där täckning saknas.

- Koordinatorerna beskriver att många olika faktorer behöver samverka om målen i den nationella bredbandsstrategin ska nås, såväl nya tekniska lösningar som finansieringsmodeller och ytterligare stödmedel.
- Det finns exempel där kommuner samfinansierat utbyggnaden med en bredbandsaktör, då tillgängliga stödmedel och anslutningsgraden inte varit tillräckligt hög för att finansiera utbyggnaden.
- En annan utmaning är också efterfrågan från kund. I vissa områden är efterfrågan så pass låg att kalkylen inte går ihop för marknadsaktören och utbyggnaden uteblir.

3.4 Andra initiativ och nätverksträffar

Vid fem tillfällen har det nationella sekretariatet arrangerat nätverksträffar för de regionala bredbandskoordinatorerna, alla träffar utom ett har arrangerats som tvådagarsmöten. Under året har ett möte skett fysisk medan resterande skett digitalt. Utöver de återkommande nätverksträffarna har sekretariatet även arrangerat en utbildning i QGIS förlagd till två halvdagar och en kurs i trådlösa nät för målgruppen regionala bredbandskoordinatorer och kommunala bredbandssamordnare. På de regelbundna nätverksträffarna har relevanta aktörer, myndigheter och intresseorganisationer bjudits in. Uppslutningen bland koordinatorerna har varit mycket god och i stort sett alla län är representerade vid varje möte med undantag om det krockar med någon annan prioriterad aktivitet. Mötenas främsta syften är erfarenhetsutbyte, dialog, kompetensutveckling och att sprida goda exempel.

Under året har samordningsfunktionen även bjudit in till digitala eftermiddagsmöten en till två gånger per månad där aktuella ämnen har diskuterats och även olika externa aktörer har deltagit, det har varit ett bra sätt att på kort varsel lyfta frågeställningar inom koordinatorgruppen. Aktiviteten passade väl in med det ökade behovet av dialog som en följd av det pågående arbetet med PTS bredbandsstöd.

Några exempel av det som avhandlats på 2021 års möten:

- Dialog med TechSverige om arbetet med samordning inom 5G strålning och 2G/3G nedstängning
- Presentationer från Mobiloperatörerna kring 5G, FWA och utbyggnadsplaner
- Återkommande presentationer och dialog med marknadsaktörer
- Presentation av studie om distansarbete genomförd av Region Södermanland
- Presentation om PTS Robushetsåtgärder
- Presentation av PTS uppdrag gällande stickprovsmätning

- Presentation av Bredbandsforums arbete med samverkansprocess och pilotprojekt i Värmland
- Presentation av Bredbandsforums arbetsgrupp ”avtal som verktyg för samverkan”
- Presentation av slutrapport gällande Bredbandslyftet
- Presentation av Starlink
- Presentation av rapporten ”Alternativkostnad till att bygga ut bredband” gjord av konsultbolaget Brighthouse på uppdrag av Region Jönköping
- Presentation av Arthur de Little av rapporten ”företagens behov av bredband på landsbygden”
- Presentation om PTS Bredbandskartläggning
- Under året återkommande information och dialog med PTS kring det nationella bredbandsstödet
- Information och frågestund kring CEF2-digital
- Presentationer från myndigheters olika regeringsuppdrag och pågående arbeten
- Erfarenhetsutbyte och spridning av goda exempel mellan länen, flertalet län har haft presentationer

Mellansverigeregionerna tog under 2020 ett initiativ till att utveckla ett regionalt bredbandslyft, en anpassning av det kommunala bredbandslyftet med fokus på regionens roll i bredbandsutbyggnaden. Som ett led i att stötta regionerna och efter ett lyckat genomförande (pilot) av bredbandslyftet i Värmland togs i början av året ett beslut om att ge alla regioner möjligheten att genomgå ett regionalt bredbandslyft. Beslutet togs i samråd med SKR samt efter dialog med de regionala utvecklingsdirektörerna. Under året har arbetet fokuserats på att genomföra en konsultupphandling av stöd inför genomförandet samt planering och inledande arbete tillsammans med de regioner som redan anmält sitt intresse. De första regionala bredbandslyften kommer att genomföras under första halvåret 2022.

Bilaga 1, Övergripande beskrivning av bredbandssituationen i länet

Nedan redovisas den övergripande situationen per län utifrån varje regions svar på frågan *Beskriv övergripande bredbandssituationen i ert län under år 2021 (kortfattat)* ställd till regionerna i den utskickade enkäten.

Blekinge

Utbyggnadstakten i länet är högst varierande mellan kommunerna med en generellt sett god tillväxt i bredbandsutbyggnaden. Blekinge lider fortfarande av en dysfunktionell bredbandsmarknad med begränsad konkurrens. Konkurrensen har de senaste åren dock blivit något bättre då ett par privata aktörer är aktiva i länet. Den tidigare obefintliga konkurrensen har varit en stor bidragande orsak till den låga etableringsgraden av bredbandsutbyggnad i länet och framförallt besvärande snedfördelning mellan tätort och landsbygd.

Dalarna

Dalarna är ett län med ganska stora inomregionala skillnader. Vissa kommuner har redan uppnått bredbandsmålet med 98 procent Homes Passed eller är nära att göra det. Andra har längre kvar med relativt stora utmaningar. Under 2021 fick vi för första gången på många år in en ny nätägare som satsar expansivt på fiberutbyggnad i och med PTS-stödet; Open Infra. I de flesta fall påverkade detta inte så mycket så till vida att det även fanns andra aktörer som var intresserade av samma områden. Det finns dock exempel på områden där Open Infra fyller luckor som inte annars hade blivit byggda eftersom inga andra aktörer varit intresserade där (exempelvis i Hedemora). Vi kan också konstatera att stora områden inte fick ett enda PTS-projekt. Det hänger direkt samman med områdenas karaktär med stora avstånd och relativt få potentiella kunder. De här områdena är särskilt i behov av stödinsatser.

Gotland

Gotlands fibernät och mobila nät är väl utbyggda. Under året har ytterligare kompletteringar gjorts i form av ny fiber till nybyggen och efteranslutningar (främst fritidsboende som bosätter sig på ön). Viss fibrering har också gjorts för mobilutbyggnaden av 5G. Ytterligare ett ö-täckande LoRa nät, etablerat av netmore, har etablerats med främst företag som kunder.

Gävleborg

Utbyggnadstakten i länet har minskat under 2021. Flera av länets aktörer har i huvudsak arbetat med förtätningar men några har också fortsatt bygga med hjälp av stöd från ERUF. Stöden inom LBP har förbrukats och de sista miljonerna inom ERUF kommer att förbrukas första halvåret 2022. I november tilldelades Gävleborg 114 miljoner från PTS innefattande 75 projekt som kommer att påbörjas under 2022.

Den största delen av Gävleborgs utbyggnad har gjorts av stadsnäten men det senaste året har Open Infra blivit en aktiv aktör i flera av länets kommuner. Med marknadsaktörens hjälp ökar kommunernas möjlighet att närma sig bredbandsmålen.

Fortfarande behövs mer stöd till länet om vi ska lyckas nå en väl utbyggd infrastruktur i hela Gävleborgs län.

Vad gäller den mobila utbyggnaden har Region Gävleborg avstämningar med Telia för avstämningar om deras utbyggnad kopplad till auktionen i 700-bandet. Vi har också bjudit in samtliga mobiloperatörer till länets samverkansgrupp för att få del av deras utbyggnadsplaner och också samtala om hur regionen, länsstyrelsen och kommunerna kan bidra för att underlätta aktörernas utbyggnad i länet. Dessa möten kommer att fortsätta under kommande år. Även till den mobila utbyggnaden skulle stödmedel vara ett viktigt inslag för att vi ska nå 2023-målet.

Halland

Utbyggnadstakten i länet håller en något lägre nivå än de senaste åren vilket är förväntat. Halland har haft en stark resa och hög utbyggnadstakt sedan 2015 och har gjort att vi kommit relativt långt men inte i mål, kommersiella områden är i stort borta och att det som återstår i s.k. "vita" områden är kostnadsdrivande. Hallands stora utmaning de kommande åren är naturligtvis att nå allra längst ut men en stor insats behöver även läggas på att förtäta i redan byggda områden, där Hallands största både utmaning och möjlighet att nå bredbandsmålen ligger.

En fråga som lyfts upp och blir allt viktigare och efterfrågat att jobba med i Halland är behovet av robusthet, säkerhet, tillförlitlighet och redundans, vilket även är starkt efterfrågat politiskt.

Så vitt vi känner till har det inte tillkommit några nya aktörer på bredbandsmarknaden i Halland under 2021.

Intresset från de kommunala stadsnäten att föra dialog med regionen har ökat något under året som gått och även här börjar fokus riktas lite mer på efteranslutningar, att nå de allra sista men även mot robusthetsfrågor.

Stort fokus har lagts på att främja länsöverskridande samarbete kring bredbandsutbyggnad. Halland jobbar här tillsammans med de fem övriga sydliga regionerna inom Regionsamverkan Sydsverige och har en aktiv roll i det arbetet som projektledare för samarbetet.

Fokus har även lagts på omfattande kartläggningsarbete samt på att genomföra samverkan med upphandlad aktör.

Jämtland

Utbyggnadstakten är lägre än vad den var för några år sedan, den ligger nu på ca tre procent ökning i andelen uppkopplade hushåll och företag per år. Framför allt sker utbyggnaden på landsbygden. Utbyggnadstakten de närmaste åren kommer sannolikt ligga på samma nivå som senaste åren tack vare pågående utbyggnadsprojekt som delfinansieras genom olika stödprojekt.

På landsbygden saknar fortfarande 53 % av hushållen snabbt bredband enligt senaste kartläggningen okt-20 och det är frågan om väldigt stora kostnader att ansluta dessa återstående hushåll och företag, uppskattningsvis över 800 Mkr.

Efteranslutningar i tätorter är också ett problem då kunden oftast får vänta lång tid på en anslutning efter en beställning.

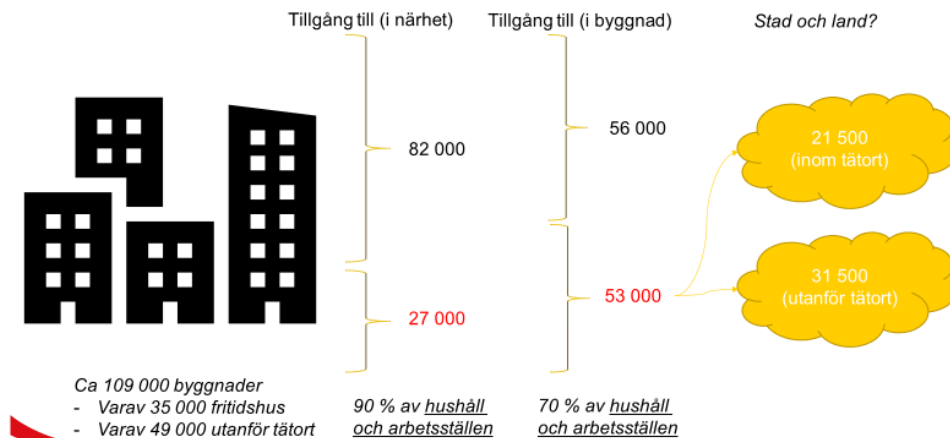
Jönköping

Upplever att det är en rimlig utbyggnadstakt och god vilja att bygga ut fibernäten men svårt att hitta lönsamheten på landsbygden. Open Infra har kommit in som en ny aktör.

Kalmar

Utbyggnadstakten är oförändrad ca 3 000 nya anslutningar per år. Länet passerade 2021 50 % av byggnader med gigabitanslutning resp. 90 % av hushåll och arbetsställen med tillgång till (HP). Av de nya anslutningarna är hälften fritidshus.

Följande bild kan beskriva nuläge och det återstående utbyggnadsbehovet (rött).

Byggnaders tillgång till minst 1 Gbit/s (Kalmar län)

regionkalmar.se

Kalmar län har haft god utdelning i såväl den extra utlysningen inom landsbygdsprogrammet som i det nationella bredbandsstödet 2021. Det har inletts uppdatering av basstationer (LTE+).

Nya aktörer på bredbandsmarknaden i länet är Open Infra samt Sydostnet (sammanslutning av stadsnät).

Kronoberg

Utbyggnadstakten är fortsatt ganska låg men ändå med en progress som jag skulle klassa som stadig. I årets omgång för PTS bredbandsstöd fick länet stöd beviljat på drygt 25Mkr fördelat på 7 projekt. Detta får ju klassas som en något större insats än vad som annars hade utförts. Vi har en (kanske 2) ny (gammal) aktör i länet som beviljats stöd för åtminstone ett projekt i Alvesta kommun och det är Open Infra Core AB. Utöver det har även Värnamo Energi beviljats stöd för ett projekt i Kronobergs län vilket dock är helt rimligt enligt närhetsprincipen och då det skett i samförstånd med närliggande stadsnät.

Norrbottnen

Takten i utbyggnaden är väldigt ojämnt fördelad mellan de olika kommunerna, men över lag har den varit högre än förväntad. Ett flertal projekt inom Landsbygdsprogrammet som tidigare såg osäkra ut har kunnat genomföras eller påbörjas. Open Infra har tillkommit som ny aktör på marknaden, de har även beviljats större delen av de medel som delades ut inom länet gällande nya PTS bredbandsstödet.

Skåne

Utbyggnadstakten består i huvudsak av leveranser på planerade områden. Känslan är att de flesta har avvaktat resultatet av nationella stödet 2021. Skåne fick en bra utdelning om 132 MSEK omslutande drygt 5000 byggnader. Ny på marknaden för 2021 är Open Infra som har 16 av Skånes totalt 49 stödtilldelade projekt.

Stockholm

I jämförelse med övriga län är utbyggnadstakten relativt låg i Stockholm. Det beror dock på att utgångsläget är bra med redan hög täckningsgrad.

Region Stockholm har inte fått information om att nya aktörer tillkommit på bredbandsmarknaden. Gällande bredbandsstödet har fyra aktörer tilldelats stöd. Dessa berör totalt drygt 10 000 byggnader, varav merparten är fritidshus.

Södermanland

Utbyggnadstakten kan betecknas som medelhög men ganska ojämnt fördelad både inom regionen och inom berörda kommuner. De kommuner som prioriterat utbyggnaden tidigt och gjort kraftsamlingar har också en relativt god penetration och genererar därmed också relativt få nya anslutningar. Kvarvarande områden i regionen utgörs främst av glest befolkade områden samt efteranslutningar. I norra delen av regionen finns det fortsatt ett högt marknadsintresse, inte minst i kombination med tillgängliga stödmedel. Samtidigt finns det stora geografier som är relativt glest befolkade och behöver offentligt stöd för en fortsatt utbyggnad.

Det har inte direkt tillkommit någon ny marknadsaktör men vi ser ett kraftigt ökat engagemang från Open Infra i samband med 2021-års utlysning av bredbandsstöd.

Uppsala

Generellt är det en fortsatt hög utbyggnadstakt i länet som kommer att kunna fortsätta tack vare tilldelade stödmedel från PTS bredbandsstöd 2021. Totalt tilldelades drygt 108 miljoner kronor till länet. Ett välkommet tillskott för nätägarna i Uppsala län. Både kommuner och nätägare bedömer att det som finns kvar att bygga behöver någon form av offentligt stöd. Open Infra fortsätter att breda ut sig i länet och är idag verksamma i flera kommuner.

Värmland

Utbyggnadstakten räknat i antal hushåll är relativt låg och minskande. Räknat i antal meter ledning är den fortsatt relativt hög då de områden som nu byggs generellt sett är glesbefolkade områden med långa ledningar och få kunder.

Det pågår fortsatt ett antal ERUF- och LBP-finansierade projekt samt projekt finansierade av det statliga stödet, även om de stora volymerna är färdigställda eller börjar färdigställas. Samtliga projekt som har stöd från ERUF och Landsbygdsprogrammet beräknas vara genomförda under år 2022, möjligen med slutredovisning första halvåret 2023.

Givet att de områden som har beviljats stöd och där utbyggnaden pågår kommer genomföras fullt ut, har Värmland inga stora geografiska områden kvar som är obearbetade.

Stödbehovet är fortsatt högt i Värmland. Vi konstaterar efter utfallet i 2021 års statliga stöd att Värmland missgynnas kraftigt av hur det statliga stödet är utformat. Vi noterar också att regeringen inte har någon lösning, framför allt gällande finansiering, för de två ”sista” procentenheterna i regeringens bredbandsstrategi.

Sannolikt är det inte möjligt att genom samverkan realisera ytterligare. Regionen och flera kommuner har få, om ens något, verktyg för att åstadkomma en fortsatt utbyggnad.

Utmaningarna för Värmland framgent är:

- Förtätningar/efteranslutningar
- Särskilt dyra anslutningar (perifera anslutningar och anslutningar insprängda i utbyggda områden som av olika skäl är dyra att genomföra)
- Efterfrågan från kund
- Nätägarnas engagemang varierar kraftigt (t.ex. att erbjuda och genomföra förtätningsskampanjer och efteranslutningar)
- Mobilnätets täckning och kapacitet

Västerbotten

Relativt låg takt när det gäller utbyggnad. Några nya aktörer har vi inte sett förutom att OpenInfra nu beviljats projekt i Västerbotten via PTS bredbandsstöd. Det blir intressant att följa.

Regionen har precis lämnat in ett nytt bredbandsprojekt där 4 kommuner söker medel för bredbandsutbyggnad (Ortssammanbindande nät), Lycksele, Skellefteå, Umeå och Vilhelmina. Projektstart 2022, Totalt 13 miljoner.

Västernorrland

Bredbandsutbyggnaden i länet pågår fortsatt, men risk finns för avtagande takt.

Länet fick låg tilldelning bredbandsstöd i utlysningen 2021 och ingen av kommunerna eller stadsnäten beviljades projekt.

Ett sökt projekt fick avslag då befintlig anslutningspunkt saknades och det inte räckte med att sträckan beviljats ERUF-medel för ortsammanbindande nät, som i sin tur skulle möjliggöra att bygga accessnät med PTS bredbandsstöd.

Open Infra beviljades sex projekt i utlysningen av bredbandsstöd 2021 och kommer in som relativt ny aktör i länet, finns på ett par ställen sedan tidigare.

Under 2021 beviljades 1 sträcka i länet ERUF-medel för att bygga ortsammanbindande nät.

Ytterligare sträckor kan komma att beviljas genom den extra utlysning som gjordes på grund av valutakursförändring. Dessa handläggs av Tillväxtverket i mars 2022.

Inom det kommande ERUF-programmet 2021–2027 planeras inga utlysningar de närmaste månaderna, vilket gör att takten på utbyggnad av ortsammanbindande nät förväntas avta till dess att nya utlysningar kommer.

Västmanland

Vi har några Landsbygdsprogramsprojekt som har färdigställts eller är i slutfasen och en del mindre områden/efteranslutningar där det skett utbyggnad på landsbygd på kommersiell grund. Men det känns som aktörerna avvaktat på besked om de skulle få stöd via PTS investeringsstöd 2021. Aktörerna i Västmanlands län fick ca 49 miljoner i stöd och projekten omfattar drygt 2000 byggnader. Men här liksom på andra håll i landet finns det områden/enstaka byggnader som redan har byggts eller säljbearbetats av andra aktörer än de som fått stöd. Så vad utfallet blir återstår att se. Vi har även en situation i vissa kommuner och områden där det finns flera aktörer som är aktiva vilket i en del fall skapat osäkerhet hos kunderna vilket kan försena utbyggnaden och i värsta fall göra så att ingen av aktörerna får ihop tillräckligt antal kunder för att starta utbyggnaden eller att endast mindre områden blir utbyggda. Tilläggas ska att förseningar i projekten, både de med stöd och kommersiella, i en del fall bäddat för detta. Vi har ett Landsbygdsprogramsprojekt som lämnats tillbaka delvis på grund av ökad konkurrens i området.

När vi pratar om utbyggnadstakten är hög eller låg så beror det på om man avser på totalen eller på landsbygden. Ett projekt som färdigställs kan ha stor påverkan på en kommun hur det ser ut på landsbygden men inte totalt i kommunen eller totalt i regionen. I Norberg har under året två projekt på landsbygden, Open Infra plus ett

byanät på att färdigställas. Det kommer att ha stor betydelse för kommunens siffror, inte minst på landsbygden, men inte för länets.

I vårt län har Open Infra etablerat sig i fler och fler kommuner.

Västra Götaland

Det är fortfarande ganska mycket aktivitet bland nätbyggarna. De flesta av fiberföreningarna har i stort sett byggt färdigt och ägnar sig mest åt efteranslutningar, men det finns också några som fortfarande expanderar och bearbetar nya områden. Många av fiberföreningarna satsar på att fortsätta äga och driva sina nät.

De kommunala stadsnäten fortsätter också i många fall att utvidga sina nät. Nationella aktörer har visat ett stort intresse att bygga ut med hjälp av PTS-stödet.

Örebro

Det pågår utbyggnad av bredband både avslutande landsbyggsprogram projekt men även rent kommersiella projekt. Under arbetet med de regionala prioriteringarna har flera aktörer visat intresse för regionen men när medlen fördelades var det 4 aktörer som beviljades medel i länet var av en helt ny för länet. Det finns också aktiva aktörer som under året inte beviljats stöd men som har signalerat att de söker igen kommande år. Av de beviljade medlen från bredbandsstödet berörs 10 av länets 12 kommuner vilket pekar på att det finns bra dialog mellan aktörer och det offentliga.

Östergötland

Utbyggnadstakten under 2021 har varit relativt låg. PTS-stödet föll dock ut väl för speciellt några kommuner vilket kommer leda till en ökad utbyggnadstakt framåt. Den kommun som fått bäst utdelning är Motala som tidigare har haft en låg utbyggnadstakt. Noteras kan också att Motala genomförde ett "Bredbandslyft" som avslutades i början på 2021.